

PERŽVALGA.

Vilniuje yra įsikurus šv. Zitos tarnaičių draugija, prie kurios buvo prisidėję ir lietuvaitės. Draugijos perdėtinės lenkės nepripažino lietuvaitėms lygybės, lenkės visuomet buvo augščiau statomos ir greičiau gaudavo vietą, ne kaip lietuvaitės.

Lietuvaitės apleido tą draugiją ir parašė į Vil. Savitarpiinės Pašelpos Draugiją prašymą, kad priglaustų „savo vargšes-tautietes“. Tas prašymas patilpęs „V. Žiniose“.

„V. Ž.“ redakcija pastebi, kad V. S. Paš. Draugija pasirupinus išgauti iš miesto tam tikrą butą tarnaičių prieglaudai. Į Lietuvos draugiją jau 179 įsirašiusios.

— Rinkimas aukų sergančiam raštininkui, kaip pranešama mums J. Ilgudas, pertrauktas delto, kad jau prašyta suma (200 rub.) tapo „Lietuvos“ redakcijos susirinkta ir išsiųsta. Jeigu da reikės, tad rinkimas bus atnaujintas. Tai gi Shenandoah lietuvių aukos, ant mūsų rankų atsiųstos, lig laikui taip pagulės, ir jei jų nereiks tai aukautojams bus pranešta paskirti kokiam kitam reikalui.

Norintiems ką daugiau žinoti apie sušelpiamąjį raštininką J. I. pataria kreiptis į „Lietuvos“ redakciją.

— Kai kurie Amerikos lenkų laikraščiai turbūt įves nuolatinę rubriką: „Litwini przeciwko Polakom“ (lietuviai priešais lenkus), šale rubrikos apie lenkų persekiojimus nuo Prūsų valdžios. Vargšai lenkai! Ir Prūsų valdžia ir lietuviai priešais juos eina.

„Zgoda“, lenkų sąjungos organas, net „pasiutėliais“ išvadinavo lietuvius.

— Kun. M. Pėža, Rev. Šilpimo K-to prezidentas dėl nesveikatos ir kitų nepaaiškintų aplinkybių, atsisako nuo to komiteto (žr. „Liet.“ N8). Už

nepaskirtasias aukas, dabar tebegulinčias K-to izde, kun. P. atsakomybės neima, jei jautos aukos kam paskirtos ir suteiktos.

— „Aušros D-tės“ kuopa Chicagoy pradeda vėl energiau darbuotis: buvo kelios prelekcijos, o dabar balandžio 6 d. bus vakaras, kokio, anot to vakaro komiteto pranešimo, da nebuvo. Chicagos lietuvių tarpe (vakaras bus Radavičiaus salėje, 942—33 gt.).

— Chicagos moters (lietuvių) kovo 8 d. sušaukė viešą susirinkimą su tikslu įkurti moterų pirmievišką apšvietimo draugiją.

Iš Lietuvos.

Garliava. (Senapilės pav.). Garliavos kun. džiakonas Budzeika visą pernykštę vasarą, kaip įmanydamas, keikė per pamokslus nekaldžiausius vakarus ir teatrus, palygindamas juos su paleistuvavimo namais. Knygas, laikraščius ir jų skaitytojus paskandindavo pragare, jei kas išdrįs ką nors skaityti, Budzeikos leidimo nepasiklausęs. Vieną kartą Budzeika užsidegęs taip pasakė per pamokslą: „Kad kunigams sugrįžtų tas kančiukas (nagai), kokį jie seniau turėjo, tad jie išnaikintų visus bedievius ir paleistuvius ir tikėjimas vėl žydėtų, kaip žydėjęs“. Mat, netik „Ned. Skaitymo“ rašytojams, bet ir kitiems kunigams kvepia inkvizicijos laikai. Dėl to jiems netinka sąžinės laisvė, nes tuomet negalima butų už tikėjimą žmogaus kankinti.

Budzeikos pėdomis eina jo kamendorius Grajauckas. Šis naujasai „varguolių užtarytojas“ netik iškeikė per pamokslą dvarų darbininkus už streikus, bet dar paliepė darbininkams išrinkti iš kiekvieno dvaro po atstovą ir atsiųsti pas jį; jis pažiūrėsias, ar verti buvo

darbininkai streikuoti ir reikalaujant algos padidinimo. Tik tai darbininkai nepaklausė — neteįjo pas neprašytą teisėją. Dabar kun Grajauckas užima „literatūra“. Kalėdodamas, jisai leidžia paskalą, kad visi laikraščiai turėsią prazuti, — liksiąs tik „Šaltinis“ ir „N. Skaitymas“.

Į talką pasikvietė net dvarininko Garliaucko dukterį, su kurios pagelba platino „Didžiausius mūsų neprietelius — socialistus ir masonus“. Toji panelė stropiai tvėrėsi prie to kio išganingo darbo, — mat, ji žino, kad kas naudinga kunigams, tas gera ir ponams.

Susitvėrus „Žiburio“ filijai, Garliavos apygardoje nebuvo agitatorių, tai kun. Grajauckas pasikvietė buvusį dumos atstovą Girnių, ir tas netik patsai įstojo, į „Žiburį“, bet įtraukė ir visą savo apygardos „Valstiečių Sąjungos“ kuopelę! Užtai žiburiečiai, atsidėkavodami Girniui, nutarė statyti jį kandidatu į dumą...

Skriaudžių (Senapilės p.) kunigai neatsilieka nuo savo kaimynų iš Garliavos: kunigas Kurtinaitis 27 sausio per pamokslą, kad davė, tai davė socialistams! Išbarė jaunuomenę, kad iš jo pamokslų juokias, kad skaito „Naująją Gadynę“, o dabar „Skardą“, kurio jisai pataria neį rankas neimti. Kad duoti gerą pavyzdį parapijonams, kaip reikia gūdoti 8-tą Dievo prisakymą („nemeliuok!“), kun. Kurtinaitis, kalėdodamas, leidžia paskalas, buk žydai moką socialistams po 5 rublius už kiekvieną išplėstą monopolį!

Gerus tarnus Dievas sau pasirinko — ką ir bekalbėti!

Vilnius. Sausio 5 d. Vilniaus teismo rumas patvirtino „Naujosios Gadynės“ N 29 ir 30 konfiskavimą ir nutarė sustabdyti laikraštį iki teismas to dalyko neperkratys... Pasivėlino, nabagai!

Vilnius. *Liuosybės dienų atbalsiai.* Sausio 10 d. Vilniaus teismo rume (sudu palatų) buvo nagrinėjama Jono Zachavevičiaus (22 metų), Justino Vienožinskio (19 metų), Radziuno (22 m.) ir Kazimiero Losinskio byla. Prieš teismą stėjo tik tai J. Vienožinskis ir K. Losinskas, — J. Zacharevičius mirė Kauno kalėjime nuo sumušimo ir džiovos, ten įgytos, o Radziunas Amerikon pabėgo. Vienožinskis buvo kaltinamas tame, kad jis sąvok prakalbose Abelių valsčiuje liuosybės dienose šaukęs žmones griaut caro valdžią ir naują žmonių valdžią statyt, prašalinęs valsčiuje senąją valdybą ir pats tapo valsčius raštininku, laikė platinimui uždraustus raštus. Losinskis prasikaltė, dalyvaudamas valsčiaus įstaičių griovime, ypač raštininko Maksimavičiaus išvijime. Jų dviejų kaltybei prirodyti buvo pašaukta 10 liudininkų. Iš viso iš abiejų pusių liudininkų buvo 14. Apkaltintuosius gynė advokatai Vrublevskis iš Kauno ir Meerovičius. K. Losinskį teismo rumas išteisino, o J. Vienožinskį pasmerkė 2 metų tvirtumon; jam paskaitė bausmėn jau prabutus kalėjime lig teismui 13 mėnesių.

„Skard.“

Pasvalys (Fanev. pav.). Sausio 10 d. policija ir čia prisikabino prie Bartoševičiaus. Įėjęs į vieną aludę, jis emė siulinti žmonėms pirkti „Skardą“ ir „Juokdarį“. Iš kabinų atsirado tuojau buvusiojo vyresniojo, o dabar slaptosios policijos agento, pati ir nupirko vieną numerį „Skardo“. Kiek pabuvęs, atėjo ir patsai „agentas“ ir liepė eiti Bartoš. į policiją. Tasai norėjo pasislėpti, bet patį žmonės, kaip jūdošiai kokie, jį išdavė. Atėjo dar vienas sargybinis ir, jį mušdami, nuvarė į policiją. Pristovo tą dieną nebuvo namie. Atvažiavo jis tik ant rytojaus, bet Bartoševičiaus ne-

paleidė; sakė, kad „Skardas“ esąs nelegališkas laikraštis, ir kad jis turįs Bart. nugabenti Panevėžin pas tardytoją. Buvo duota tuojau telegrama „Skardo“ redakcijai ir ištenatėjus pariudymui, kad B. tikrai yra „Skardo“ agentu, pristūvas pasakė, kad dėl „Skardo“ galėtų jį paleisti, bet apie „Juodarij“ jis dar nežinąs. Be to, buvo dar padaryta Bartėševičiaus namuose krata; jisai-gi pats išvežtas Panevėžin. Tiktai sausio 16 d., tai yra už 5 dienų, jį paleido.

Tokia tai policijos sauvale pas mus dar viešpatauja...

Kaupiškiiai (Vilkav. pav.) Kaupiškių dvaro ir Beržyno palivarko streikas. Prasidėjo jis dėl tokios priežasties. Sausio 25 d. darbininkai nuėjo pareikalauti ordinarijos, kur buvo laimėta per streikus ir dar neatiduota buvo. Ponia Pečickienė nenorėjo jos atiduoti, ir pačius kontraktus ji parašė jau po senovei. Darbininkai vienok nenusiminė: padarė tuojau susirinkimą ir nutarė streikuoti. Bet streikas buvo nelengvas. Dvi dieni pastreikavus, jau buvo darbininkai nusiminę, ypač kada ponia pasakė, nors du mėnesiu gali streikuoti, ji nė kiek nesibijanti. Nedėlioj, sausio 27 d., buvo visuotinis dvaro ir palivarko darbininkų susirinkimas. Atėjo į jį vietinės L. S. D. kuopelės atstovai. Buvo išrinkti iš pačių darbininkų 4 delegatai (atstovai) kalbėtis su ponia, prireikus gi ir su vyriausybe; streikas nutarta buvo tęsti toliau, ligi nenusileis ponia. Ant rytojaus darbininkai vėl pareikalavo iš ponios ordinarijos, — ji vėl pasakė neduosianti. Tada darbininkai pritraukė prieš streiko ir merginas: nuėjo ir jos ėjusios karvių milžti, kiaulių šerti, ponaii valgyti virti. Buvo viskas nešerta, nemilžta vieną dieną, — gyvu-

liai ėmė visais balsais rekti... Pagaliaus, ponia pamatė nieko nelaimėsianti ir nusileido.

Darbininkų dvare 20 šeimynų, palivarke tiek-pat.

Streiko metu viena mergina išdavė poniai 4 darbininkus. Už kelių dienų atvažiavo sargybiniai, surašė juos ir sakė paduosią tardytojui. Bet darbininkai dėl to nelabai nusiiminė. Išdavėją-merginą gi jiė žada, progai pasitaikius, pareikalauti atstatyti.

Žagarė (Šiaulių apskr.). Kokia savaitė atgal prievakaryje netoli nuo bažnyčios kažin-kas iššovė iš revolverio. Kaip matai, atlekė iš Nariškino dvaro visas dragunų burys su savo vadu Ostenu, atpyškėjo ir kvartalinis su sargybiniais, apsiautė visą miesto dalį ir ėmė krėsti visus namus paeiliui. Ir atrado, kad šovusysis buvo buvęs valsčiaus raštininkas, o dabar paprastas šnipas Volovskis. Rado pas jį kelias šaudykles ir revolverį; dar kelis revolverius suskubo paslėpti jo gospadinė vadinamoji „Antanienė“. Pripirtas, kam šovė, nežinojo ką atsakyti, nes ir ištikro nė pats nežinojo, kam šovė. Bet dragunų vadas tuojau sumojo, kad tai tikriausiai bus norėjęs nušauti kokį draguną, ir norėjo jau suimti, bet kvartaliniui pagailo savo bičiulio ir išvadavo jį. Rodos, kas čia kad kam užėjo toks siutas iššauti; rodos, svietas nesugriūtų ir 10 kartų iššovus. Bet toks atsitikimas subruzdino visą policiją, visą stipriąją apsaugą, kuri su visu įnirtimu veržiasi į svetimus butus, išverčia visus pašalius, išgązdina visas moteris ir vaikus.

Ministeriai ir generolai-gubernatoriai stengiasi patikrinti, kad jiems jau pasisekė nuraminti šalis. Bet Žagarės generolas-gubernatoriukas, dragunų alicieris Ostenas, atbulai, iš visų pajiegu stengėsi parodyti, kad Žagarė — tai revq-

liucijos centras. Kad ir tą kvailio (kiti sako — provokatoriaus) Volovskio šovimą tuojau išputė, kaip pasikėsinimą ant kurio draguno gyvybės! Ministeriams rupi nuraminti šalis, kad lengviaus galėtų kurpinigų pasiskolinti, kad velturėtų milijonų aikvoti; Ostenui-gi rupi, kad Žagarė nenu-rimtų, kad jis nepalikėtų nebereikalingas, kad jo nepašauktų atgal į pulką.

Vaškai (Panevėžio pav.). Per Tris Karalius tulas Bartėševičius pardavinėjo čia „N. Gadyne“. Priėjęs prie jo uradininkas su kokiais tai dviem žmonėmis, paėmė jį už rankos ir liepė eiti su juo; bevedant Bart., tiedu žmonės ėmė jį mušti. Be to, dar parsivedęs namo, jį mušė pats uradininkas. Tris valandas palaikęs, uradininkas išleido Bart., įsakdamas daugiau „N. G.“ nebepardavinėti. Suimtuosius numerius jis įmetė į pečių. Žmonės labai iš to pasipiktino; kiti norėjo dargi „pamokyti“ uradininką, ir tas visą dieną buvo pasislėpęs.

Rinkimai į dumą.

„Skardas“ (N5) rašo turįs žinias iš šėšių Kauno gubernijos pavietų, kur visi išrinktieji, tai „valdžios, punų ir jų bičiulių — kunigų priešai“. Iš visų išrinktųjų 6 priguli prie Lietuvos Socijaldemokratų Partijos, 15 arti prie jos stovi, 10 kairiųjų, 1 neaiškus. Iš Zarasų pavieto nėra žinių, bet, esą, be abejonės ir ten perreis geri, t. y. valdžios priešai. Suvalkų gubernijoje socijaldemokratų mažiau darbuotasi prieš rinkimus, bet ir čia daugiau rinkėjų pirmievių, negu atgaleivių išrinkta. Kunigai tokią smarkią ir baurią agitaciją varė, kad rinktų „gerą“ kataliką, o da geriaus kunigą. Bet tie jų niekininmai pirmievių ir socijaldemokratų neatnešė jiems vaisių; pamatė, kad

nieko neišeis iš to, ėmė agituot, kad rinktų „svietiškus“ žmones pirmievius, kurie, žinoma, minkštesni ir kunigams prielankesni. Jie Suvalkų gubernijoje agituoja už Petrą Leoną, advokatą, kurį ypatingai pagyrė „Vil. Ziniose“ „daktaras“ Gustaitis (jis kunigas, bet visada pasirašo daktaru, lyg gėdėdamasis kunigo vardo. Tokių „daktarų“ yra keli, ypač „Saltinyje“, — mat žmonės geriau tiki daktarų raštams, negu kunigų!)

Kiti kandidatai į atstovus tai Jonas Kriaučiūnas, buvęs „V. Žinių“ redaktorius, nuo tulo laiko vadinamas „tikruoju lietuviu“, delto, kad sveitimaučiu, ypač lenkų perdaug neapkenčia; antras d-ras J. Basanavičius, — garbės vertas dėl lietuvių atsigėveliavimo, bet menkas politikas; advokatas Bulotas, — bepartyviškas, pirmievis, užtariąs darbo žmones, už jį agituoja ir socijaldemokratų partija. Be to da pora gerų kandidatų yra pastatyta.

Vilniuje prieš pirmievius ir socijaldemokratus kovojo policija su „tikraisiais rusais“, lenkai tautininkai (atgaleiviai) ir kunigai. Išrinkta atgaleiviai rinkėjai, tarp jų ir vysk. Roppas, nors jis mažiausiai gavo balsų.

Kaune buvo susitvėrusios net 5 rinkikų kuopos ir kiekviena iš jų pastatė savo kandidatus. Tapo išrinkti 7 žydų pirmievių pastatyti kandidatai, kurių tarpe yra ir vienas kairysis lietuvis, advokatas Štėšinskis. Nors kunigai palaikė krikščionių-atgaleivių kandidatus, tačiau jie nebuvo išrinkti. Lietuvos Socijaldemokratai buvo pastatę savo kandidatus, bet daugiau 768 balsų nė vienas iš jų negavo.

Gardino gubernijoje tarp rinkėjų išrinkta ir du darbininkų atstovai, abu priguli prie Lietuvos Socijaldemokratų Partijos.

Vilnius. Čia policija, kunigai ir lenkai-atžagareiviai susivienijo, kad galėtų kovoti kartu su priešingosiomis partijomis, kad dumon nepakliutų koks pirmėvis, ne jų šalininkas ir užtarytojas. Darbavosi ta juodoji traicė atsidejusi. Policija su šnipų gauja gaudė, atiminėjo socialistų bloko lapelius; kunigai gaudė no išrišimo neduosią, per išpažintį, jeigu balsuosią ne už Venclauskį (lobininkų atstovą, miesto galvą, „tikrąjį lenką“); lenkai-atžagareiviai, kur tir galėdami, šnipinėjo, rinkdami visokias žinias ir, iškraipdami jas, skelbė savo laikraštyje „Dzien. Wileński“. Išstatyti buvo penki kandidatų surašai: lenkų, rusų, žydų, lietuvių (visi tautininkų pakraipos) ir socialistų. Kiek išsiaiškino jau, laimėjo lenkai atžagareiviai. Jų išstatytieji kandidatai gavo daugiausia balsų; paskui eina žydų, socialistų, tikrųjų rusų ir antgalo lietuvių-tautininkų kandidatai. Jų kandidatas, d-ras Bašanavičius, ne kaip čia Vilniuj atsizymėjęs; jo viešieji pasiėlgimai, jo politikos žingsniai daugelį čia suezino; dėl to ir jo surašas gavo begalo mažai balsų: beveik ant pirštų jie suskaitomi! Socialistų partijos šiais rinkimais ir gi nepasirodė, kaip reikiant: velai pradėjo agituoti, nebuvo gero susitarimo... Trukdė joms nemažai, žinoma ir valdzios agentai. Teip, 4-ame apskrietyj suimtas socialistų komiteto biuras su daugeliu užrašytų jau blankų; suimtas teip-pat vienas jų išstatytasai saraše kandidatas Juchna.

Apsireiškė nemaža suktybių, paduodant balsus. Teip, vienam apskrietyj paduota balsų daugiau, kaip buvo pačių rinkėjų... Dėl to žydai-pirmėviai rupinasi, kad šitie rinkimai būtų atmesti, bet valdzia nesutinka to daryti. „Skardas“

I. Valparaiso — kas nuo mokslo n'atvėso!

(„Studentuko“ feljetonas).

Nekartą tenka pastebėti laikraščiuose korespondencijas, kuriose garsai byloja apie naują naujai įrengtos aludės, giriamasi „baliiais“ ar „piknykais“, kame „tautietis“ turės ar turėjo gerą progą... po mučia pasivošti... — tatai nesistebėk, skaitytojai, užtikęs juose ir menkesnės „tautiškosios“ ar da kitaip kaip užvardintos vertės žinutę, — apie mokslo įstaigą. Mokykloje nerasi sau „gerų laikų“, nieks sau jų tenai ne neįieškos, — tatai gal tau ir ne idomus bus pranešimas apie ją, ypač kad piešia šiuos žodžius ne įtekmingas „biznieriūs“, ne dievuotas kunigėlis, tiktai plikis, — sulyg įtekmingumu ir mislia, — „studentukas“... Tačiau nors žiovaudamas permesk akimis sekančias eilutes — gal kartais gali ir nusidžiaudėti, — pageidautau kas „sveikatos“... Skelbė jau laikraščiai apie Valparaiso (Ind.) Universitetą, — panagi, girdi, vieta norintiems pasimokyti, tačiau nenudribs tur-but... jeigu kame atsikartos senesnėji žinia ar prisiseks nauja.

Tai gi išskaitęs iš tų laikraščių, kad Valparaiso Universitete tiesiok „gera“ mokyti — dribtelejau viską, ką buvau bevelkęs ir... atsibeldžiau — net iš Pensylnijos. Ar galėsiuos? Kas čia tau! Pirmą turėjau rinkti centą, o dabar atidavęs „už mokslą“ ir „kambary“, švilpauju tik vaikščiodamas lekcijų klausytų ir viskas!...

„Už mokslą“ per metus reikia užmokėti 50 dol., arba po 15 dol. kas vieną ketvirtį metų. — Taigi pigiau skerstai — išilgai visą Ameriką nieks tavęs neapsiuos mokyti! O da ko? Gali pradėti nuo pirmosios anglų kalbos gramatikos ir skaitymo, gali griebti

matematikos mokslus, gamtos, dailės (kaip va: paišymo, muzikos, giedojimo), kabink sau klasiškos, kalbų, nori — eik daktarų (pradinį) mokslą, advokatų, kunigų, aptiekorių, dantistų, knygų tvarkos biuruose, rašymo su spauzdinamąja mašinėle, — žodžiu, jei nori, tapk kad ir dvidešimtojo šimtmečio filozofu-mokslinčiu!

Pragyvenimas kuopigiausias. Tik paklauskite, kaip pigus. Sakysim, Tamsta gyvena kur-kitur, ne Valparaise ir, žinoma, nesi moksleiviu, — dirbti sau kur nors. Padirbus kiek valandų — žinoma, reikia nors gatvė pereiti. Beeidamas, kur-nors ant skersgatvio sutinki savo draugą, prie to draugo prisiplakus da viena ypata. Viso — trys ypatos. Viens dribtelejo žodį, kits pridėjo, trečiasis nusišiepė, bet kas žin lyg neparanku ant gatvės, praeiviai kiek stuktelės, tai traukis jiems iš tako... et, po plynių — verčiau kur „užeiti“.

Čia jau ant kampo — aludė: šmudurkšt per duris! — Tenai, sykį jau įėjęs, sėiles veltui juk nedraikysi, lyg balnis. „Paimsite „po alų“, po kitą, na, ir tegu nedaugiau: — užmokėsi jau 30c. O čia ne gerklės nesuvilgyta! O jeigu prie tų 30c., jeigu tik jų nepaliktum aludėje, pridėtumei dar 20c. ir akies-mirksnyje galėtumei perlekti į Valparaiso ir „studentu pastoti“, — tai už tuos 50c. gautumei per visą dieną: mokslo — kiek tik įstengtumei apglėbti, švarų kambarėlį, šiltą ir su rakandais, pusryčius, pietus, vakarienę, na, o pagaliuos da Tamsta drauge su manim ar su kitu „studentuku“ lekcijų eidamas galėtumei iš draugės ir pasišvilpauti: viens vadžiotame, kitas antrintume... Tai po šimts cibukų būtų puikus gyvenimas!

Beje! — bučiau ir pamiršęs: Tamsta dar rastumei čionai sau per 50 savo viengėnių

lietuvių. — O jie, ar žinai, puikus čia vyrai! Ir dvi lietuvi!... Jei netiki tai papasakosiu Tamistai atsitikimą su manimi:

Atvažiavau į Valparaiso 10 val. vakare. Šiaip-teip suradau Stiles Hall, kame žinojau lietuvius gyvenant. Na ir ką tu sau misliji? Tuoj patekau į tarpą vyrų, kurie sau patogiai šnekučiavosi apie rimtus dalykus (ne mokslo mat bėta dienos), man tuo visi dručiai spustelejo ranką, — tarsi pakliūvau į tarpą savo gerų pažįstamų draugų. Vienas maloniai pasikvietė į nakvynę į savo lovą — tarsi broli, apsikeitėva dar su juo keleta nuoširdžių žodžių, galop sakėmės jau abu miegosę. Bet kur tau! Man veržėsi į galvą klausimas, kodėl toksai čia jų apsiėjimas. Kas aš jiems per vienas? — Iš kur tai, kad elgiasi tarsi su broliu? — O, žinau! Jie pasimokinę, o kas mokinasi — išmoksta pažinti savo artime tikrą broli!... Ačiu jums, draugai!...

Ant rytojaus viską paaiki-no ir visame nuoširdžiai pagelbėjo, kame tik galėjo.

Tai gi, jeigu ir tu, skaitytojai, kartais sumanytumei atvykti į Valparaiso mokyklą, tikėkis — sutiks tave viengėnių prieglobstis!... Butinai ištirk mano žodžių teisybę, jeigu tik aplinkybės tau šiek-tiek leidžia tai atlikti.

Mēs lietuviiai turime čionai sau lietuviškiasias lekcijas net dviejų skyrių. — Gražu tarp mūsų!

Gaila tiktai, kad mūsų sesučių čia maža — tik dvi! O Amerika teip rodos, plati ir visur josios mėgsta plyksteletė, — varge! — dažnai tik rubu, svaičiu veidu!... Svetimtaučių moterų čia netruksta, visoko mokinasi. Sesutės! atvažiokite, kurios galite (o jūsų daug yra), pasimokinti tiesos, kuri skelbia, jog ne žmogų rubas puošia, tiktai žmogus rubas!... Rasite jau ir draugių!...

Kas norėtų universiteto kataliogo, prisiųskite 2c. krasos ženklelį. Adresuoti galite šiaip: Lithuanian Class. of Valparaiso University, Valparaiso, Ind.

O ką — ziovauji, skaitytojai?!... Nors nusičiaudėtum, tatai ir aš „sveikatos“ Tamstai palinkėčiau, tiktai butinai atvyk pirmiausia į mūsų tarpą...

Naujais atvykusis.

„Lenku Kultūros Draugija“

Lietuvių Dailos paroda Vilniuje ypatingai sujungia lenkus. Kelių inteligentų protestas prieš užkvietimą ant parodos vyskupo Ropo teisingai galėjo suerzinti ne tik lenkus, bet ir lietuvius (kad protetavo prieš vyskupą, tai kodėl ne protestavo prieš gen.-gubernatorių ir gubernatorių?). Bet lenkus, — ne tik atgaleivius, bet ir pirmeivius, — erzina lietuvių kultūros kilimas tai faktas. Neprošalį bus čia atkartoti, ką rašė „V. Ž.“ apie susitvėrusiąją lapkričio mėn. p. m. Varšavoje „Lenku Kultūros Draugiją“, nes su tos draugijos darbais, beabejonės, prisieis ne kartą lietuviams susidurti.

Savo veiksmą draugija, dalydama į keturias šakas: a) visuomenės, b) apšvietimo, c) ekonomijos, d) etikos, apima visą Lenkų Karalystę, kurios rybose žada įkurti skyrius. Į pirmininkus buvo pakviestas Sventochovskis, kuris dienos tvarkoj pasiūlė apsvastyti 3 is skyrius: 1) perkratymą įstatų su paaiškinimu patėmyjimų, 2) susijungimą su kitomis draugijomis ir 3) rinkimą valdybos. Pirmutinė prie apsvastytymo įstatų paprašė balso drėnerviškų ligų p. Davnaravičiūtė. Turinys jos buvo štai koks:

„Kaip matyt iš įstatų, „Lenkų kultūros draugija“ žada

darbuotis Lenkų Karalystės rybose, teisingiau kalbant „kongresuokoje“, prie kurios priguli ir dalis Lietuvos, teip vadinama Augštoji Lietuva, užimanti Suvalkų gub. Tai gi kyla klausimas, kaip žiūrės „Lenkų kultūros draugija“ į besiplatinančią tenai lietuvišką kultūrą: priešingai, nepatėminai ar prijauniančiai (vrogo, bierne czy też popie rajace). Tas klausimas turi tuo svarbesnes pagrindas, kad turime daugiau pavyzdžių pasielgimų „Lenkų Lietuvoje“, kaipo priešų lietuviškos kultūros ir aiškų norą prievarta įbrukti lietuviams savąją lenkiškąją. Negeistinas pasekmes tokios taktikos jau skaudžiai jaučia ne tik lietuviai, bet ir lenkai. Męs, lietuviai, su noru prilaikytumėm lenkiškąją kultūrą tikrojoj Lenkijoje, bet tiktai ant savitarpinių pagrindų, ir mūsų dalyvavimas „Lenkų kultūros draugijoje“ galimas tiktai tokiame atsitikime jeigu šita draugija prijaunamai rems lietuvišką kultūrą Augštojoj Lietuvoje“.

Su tokiu turiniu pirmutinės kalbos, pakeliant klausimą apie šiandieninę lenko akyje druską — Lietuvą su jos kultūra — lenkai visai nesitikėjo ir nelaukė: tai buvo matyt iš kokio tai kruptelėjimo, pasijudavimo visų ir paskui iš neaiškiaus supainioto pirmininko Sventachovskio atsakymo. Atsakyme aiškiai giedravo tendencija: sergėjosi ir, matomai, bijojo ištarti žodį „Lietuva“, vietoje kurio vartojo kaip žiūrėsią lenkai į žmones Suvalkų gubernijos lietuvių dalyje (na ludność litewską). Pirmininkas kalbėdamas pabraukė, kad „Lenkų kultūros draugija“ joku būdu negalinti prilaikyti lietuviškąją kultūrą, o teip pat ir prielanki jai buti, nes lenkiška kultūra negalinti but lietuviška.

— Tada lietuviams nēr ko

čia veikti? — užklausė p. Davnaravičiūtė ir išgirdus nuo pirmininko patvirtinant jos klausimą, jogei tegul sau žinasi lietuviai, demonstratyviškai išėjo iš salės.

Teip, čia buvo visų partijų atstovai — visa lenkų tautos grietinė, o neatsirado nė vieno, kuris būtų užprotestavęs, kuris būtų pasakęs: „nelyskim į Lietuvą, negaišykim lietuvių darbo, nekliudykim jų kultūros, juk jie bendrai mūsų!“

Spraulys.

Da apie mūsų laikraštiją.

„V. L.“ N7 rašiau, — pabejodamas, kaip ir „Lietuva“, — apie redaktorių susivaziavimą, kurio tikslas būtų sutarti netalpinti korespondencijų su ppatiškais išsiniikinimais ir užsipuolimais, ir nurodžiau kitą reikalą, butent — laikraštinių ir raštininkų sąjungas.

„Lietuva“ (N8) straipsnyje: „Korespondentų reikaluose“, nurodo, kad paduodant užmanymą negalima „drauge paduoti viso apdirbtos programos“ susivaziavimui. Aš nekalbėjau apie tai, kad būtų visas ir apdirbtas programos, nes tą ištikro tik susivaziavimas gali galutinai apdirbti, ir paskui jau to programos susitarusieji turėtų laikytis. Aš vien nurodžiau, kad nebuvo platesnio plenio, kurį gal pavadintume programos projektu, kas visados, rodos, yra daroma paduodant kokį naują užmanymą. Tiesa, jau tas pats užmanymas turėjo kamuolį, iš kurio susivaziavimas galėtų išmatoti ir metmenis; tas kamuolys buvo tai — susitarti netalpinti negerų korespondencijų.

Man rodėsi ir rodosi, kad šioks, ar toks susivaziavimas nėra teip mažas dalykas, kad jis įvyktų tik dėl šitos vienos, ir tai nelabai didelės priezasties. Delto ir nurodžiau kitas kliaudes mūsų laikraštijos.

Nurodžiau, kad mūsų amerikine laikraštija turi pirmiausia išsidirbti raštininkus, turėti „savo“ korespondentus, ir tik tada galės daryti susivaziavimus ar šiaip kaip susitarti ir statyti korespondentams reikalavimus. „Lietuva“ teisingai man nurodo, kad męs neturime raštininkų tai ir jų sąjungos negali but. Bet aš savo užmanyme pirmiausia stačiau išleistojų sąjungą, kuri galėtų mūsų laikraštiją pastatyti ant tikresnių pamatų. Ji dabar ištikro keistam padėjime: laikraščius išleidžia privatiškos ypatos, bet laikraščių darbavendriai dirba kaipo partijų laikraščiams ir tai tokiems, kurie slapta išleidžiami. „Ukininkas“, „Varpas“, „Darb. Balsas“, „Tėvynės Sargas“ buvo slapta išleidžiami neprivatiškų ypatų, bet partijų, tai ne dyvai, kad jų darbavendriai dirbo, nieko iš to savo darbo nereikalaudami, — nė „duonos kėsnio“. Mūsų amerikine laikraštija ir buvo papratus lošti anų laikraščių rolę, nors pati visai kitokį gyvenimą veda ir pat pradžių. Anie — partijų laikraščiai, jų tikslas — kokios idėjos platinimas; šitie — atskirų ypatų nuosavybė, jų tikslas — ypatingas biznis. Jeigu laikraščių išleistojai skundžiasi to biznio menkumu, tai jie turi rimčiau pagalvoti, kokiam est padėjime ir stengtis išėiti iš to keisto padėjimo. Jeigu teip eis dalykas ir toliau, tai mūsų laikraščiai, vieton tobulintis, da labiau nusišvyks, like tušti, paliaus tarnavę visuomenei. Ir „Lietuva“ tai pripažįsta sakydama: „Raštiškas pajėgas męs sunaudojame, bet naujų neišdirbame“. Iš-tiesų, kas naujo neišdirba, neišduoda vaisių, tai stovi ant savo prazuties krašto.

Atsitolinimui, nuo tos prazuties, patariau laikraščiams įkurti sąjungą. „L.“ redakcija sąjungą pagiria, bet abejoja, ar ji „gal tas netikusias sanly-

gas perkeisti". Ir redakcija palieka visą klausimą po se-
novėi, nepaduodama nė vieno
naujo dilgučio, kurs jį pastu-
mėtų pirmyn. Tuo tarpu klau-
simas reikalauja išrišimo ir,
rodos, nevertėtų jį paliauti
svarščius. Tas klausimas la-
bai svarbus? tai mūsų litera-
tūros ir, abelnai, kultūros ki-
limo klausimas.

J. Baltrušaitis.

Kalbos valymas.

Vienas raštininkas nusiuntė
vieną ir tą patį savo straipsnį
dviem laikraščiam. Tame
straipsnyje yra sakiny, kuris
vienam laikraštyje teip skam-
ba:

„Gavęs to atstovo pritarimą
ir užtikrinimą, jog noriai pa-
sistengs pervaryti tokį bilių,
jis (suprask: atstovas) patarė,
jog but gerai surinkti kelis”...

Kitam laikraštyje tas pats
sakiny šiteip skamba:

„Atstovas (reprezentantas
legislatoroje) pritarė man ir
užtikrino, jog nuoširdžiai dar-
buosis apie įvedimą tokios bi-
los, bet patarė, jog but gerai
surinkus kelis”...

Katras sakiny geresnis?

(Reikia atsiminti lietuvių
kalbos sintaksį).

Kai-kuriuose laikraščiuose
neretai tenka matyt neteisingus
linkniavimus šių žodžių: pra-
eitis, dabartis, ateitis, mirtis
ir t. p. Rašo: ateitę, ateitės,
ateitei; o turi but: ateitį, atei-
ties, ateičiai.

Linkniavimas.

Nominativ. ateitįs, mirtįs.

Vocat. ateitié! mirtieé!

Genit. ateitiés, mirties.

Dativ. áteičiai, mirtėiai.

Accus. áteitį, mirtį.

Instrum. áteičia, mirtė.

Locativ. ateitýje, mirtýje.

Pagal šitą pavyzdį links-
niuojasi visi moteriškos gimtės
žodžiai, pasihaigianti ant „tis”.

J. B.

Politiszkos žinios.

Maskolija.

Įspudinga žinia pasklido iš
Peterburgo, apie atidengimą
senos caro rumų paslapties.
Darbininkai, dirbanti prie at-
naujinimo caro Povylo pasta-
tyto teip vad. inžinierių rumo,
atkasė slaptas duris ir trepus
vedančius į sklepą, kur atrado
žmogaus kaulus prirakintus
retėžiais prie sienos. Tas rumas
kuriame caras Povyilas tapo
nužudytas (1801 m.), turėjo
draugybę paslaptinių išėjimų
ir pakavonių. Apie tolesnes to
atidengimo paslaptis, nieks ne-
žino. Dabar tas vienok daro
nemaža nesmagumo visai caro
pamilijai.

Caro valdžia da ir dabar ne-
užbaigus savo karžygystės
Mandžiurijoj; tik dabar mu-
šasi ne su japonais, bet su ky-
nų chunchuzais, t. y. neva plė-
šikais, o ištikrųjų tai yra žmo-
nės, kurie nori ar šiaip ar teip
atginti savo šalį nuo neprašytų
čariškų plėšikų, užponavojusių
tą jų šalį Mandžiuriją. Pulkas
kynų, apsiginklavusių kaip
kareiviai, vadinamų „bandi-
tais”, užpuolė šalyje Harbino
rusų kariuomenę, ir toje kovoje
tapo sužeista viens rusų oficie-
rius ir 4 kareiviai, o kynų žu-
vė apie 20.

Janarolas Smirnov, buvęs
karėje su Japonija, padavė
valdžiai slaptą raportą apie
Port-Arturo pasidavimą. To
raporto pateko į užsienio ko-
respondentų rankas, ir dabar
visas svietas stebisi. Sulyg to
raporto busias patrauktas į ka-
rės teismą vyriausiasis Port-
Arturo apginėjas jan. Stoesselis,
jo pagelbininkai jan. Fock
ir jan. Reiss, kadangi Smirno-
vas juos aštriai kritikuoja už
pergreitą pasidavimą japo-
nams, net primeta Stoesseliui
išdavystę.

Gerai, kad tie valdžios stul-
pai pradeda piauotis, gal revo-
liucijos darbas per tai kiek pa-
gerės...

Kuropatkinas neseniai su-
kiršino kelis didžiuosius da-
barties karaliukus—budelius,
o dabar įerzys ne vieną satrapą
—kraujagodį Smirnovas.

Yra laukiama, kad antrojoj
dumoj bus didesni susirėmi-
mai atstovų su valdžia, negu
buvo prieš išskyrimą pirmojo
parlamento. Abelnai žmonės
yra įgalioję atstovus reikalau-
ti didesnės laisvės,—laisvės ir
žemės. Žmonių minios visur iš-
lydėjo atstovus į Peterburgą,
nešdami raudonas (revoliucijie-
nes) vėliavas, ir atstovai ant
geležinkelių stočių atsisveikin-
dami su žmonėmis, kalbėjo
karštas prakalbas. Tuo tarpu
tarp žmonių buvo laisvai dali-
nama revoliucijinė literatura
(raštai). Tankiai žmonės savo
atstovams davinėjo raudonų
rožių buketus...

Stolypinas ketina tuo ati-
dengus dumą paduoti jai jau
parengtą rezoliuciją, kurioje
ištaria dumos ištikimumą ca-
rui. Jeigu bus tokia rezolucija
paduota, tai be abejonės
dauguma balsų ji bus atmesta.

Nedėlioj 1,500 policijautų,
žandarų ir šnipų apsiautė Pe-
terburgo politeknišką institu-
tą ir padarė didelę krata. Mat
buvo skundas, kad tam insti-
tute socialistų revoliucijonie-
rių lizdas ir buk tą dieną jie
rengėsi nudėt kelis didelius
valdininkus.

Iškrėtus visą tukstantį kam-
bary, surado 12 didelių bom-
bų, apie 20 metamųjų bombų,
daugybę šaunamųjų ginklų,
200 svarų pyrokselino ir 400
sv. dinamito. Be to surado ke-
letą vežimų atsišaukimų ir tu-
kstančius egzempliorių naujo
revoliucijonierių organo (laik-
raščio), kurį platino tarp ka-
riumenės. Tarpe areštuotųjų
yra ir du dumos atstovai iš
Ufos, kurie buvo apsinakvoję
institute po darbo kuopos ir
Soc.-Revoliucijonierių konfe-
rencijai. Patyrus policija, kad
tos dvi ypatos yra atstovais,
paliuosavo.

Duma atidaryta 5 Kovo,
primsedęs F. Golovin, konsti-
demokratas.

Prusai. Poznaniaus len-
kai, kaip žinoma, nuo kurio
laiko varo smarkią kovą su
Prusų valdžia už tikėjimo iš-
guldinėjimą prigimta kalba
pradedamósiose mokyklose.
Valdžia mat įvedė vokišką kal-
bą. Vaikai neina į mokyklas.
Keli kunigai lenkai ir šiaip
žmonės paduoti teisman ir nu-
bausti už kurstymą.

Dabar lenkai išsiuntė pas
popiežių atstovus su peticija
su 180 tukstančių parašų. Pe-
ticipoj prašo popiežiaus, kad
užsistotų už lenkus katalikus
ir jų tiesas.

Porto Rico. Šitos salos
parlamentas įstatė tiesą, panai-
kinančią mirties bausmę. Pir-
miau buvo panaikinę tik už-
dusinimą, bet paskui ir kartu-
vės teip pasibiaurėjo visuome-
nei, jog įstatymdavystė visiškai
panaikino mirties bausmę.

Ispanija. Kovo 1 d. ka-
ralius panaikino įstatymą apie
civiliskus šliubus priimtą rug-
piučio 28 d. p. m. Tas įstaty-
mas mat teip sukiršino kleri-
kalų partiją, kad ji varėsi prie-
jo panaikinimo, ir ant galo ka-
ralius pasidavė tam reikalavi-
mui.

Anglija. Parlamentas
priėmė įstatymą, kuris atski-
ria bažnyčią nuo valstybės.

Isz Amerikos.

Katalikai virsta
į žydus.

New Yorke keturi lenkai ir
trys lenkės per paskutinius du
mėnesiu pametė katalikišką ti-
kėjimą ir priėmė žydišką. Tie
4 vyrai buvo tai siuvėjai, dir-
bo pas žydus, įsimylėjo į žy-
des ir apšvedė su joms, priim-
dami judaišką tikėjimą. Mer-
ginos lenkės teipgi persikrikš-
tijo į žydes, ištekėdamos už
žydų.

Brooklyne yra ir lietuvių
vyrų ir moterų dirbančių tarp
žydų ir draugaujančių su jais

bet negirdėt, ar kas iš jų priima žydišką tikėjimą, ar ne.

Politiškasis angliakasių susišėlimas.

Vakarų Angl. Federacijos viršininkų — Moyerio Haywodo ir Pettibone — byla bus šiame mėnesyje. Tai jau 13-tas mėn. kaip jie uždaryti be teismo kalėjime sėdi, pagrobti valdžios ir išvežti iš Kolorado ir Idaho, nors konstitucija užginai išvežti į kitą valstybę.

Apginimui tų angliakasių viršininkų darbininkai netik protestus kelia, bet ir deda gausias aukas, kadangi išsiaiškino, kad anie nekalti (kalti na juos už užmušimą buvusio Kol. gubernatoriaus).

12-tojo distrikto konvencija tam reikalui paskyrė \$5,000 su viršum.

Mielasirdystė — tai plėšimas.

Teip galima pasakyti be jokio suklydimo, kuomet didžiausias pasaulės turčius — kapitalistas Rockefelleris aukauja milijonus labdaringsiems darbams: jis neseniai, kaip jau buvo minėta, paaukavo augštesnėms Amerikos mokykloms net 32 milijonu dol. ir į dvi-tris savaites pakėlė kainą žibalo, kuris Amerikoje beveik jo vieno kompanijos rankose. Taigi tie paaukauti jo milijonai sugrįš jam šimteriopai. Aukauja jis kas metus universitetams, bažnyčioms, parapijinėms mokykloms ir visokioms labdaringsioms įstaigoms, o vis dėlto, kad tie žmonių mokytojai, — profesoriai ir kunigai, — tamsintų juos girdami plėšikų — kapitalistų suredymą.

Visuotina

balsavimo tiesa.

Rhode Island valstybės senatas 19 balsų prieš 16 perleido įstatymo projektą (bill) apie visišką moterų balsavimą toje valstybėje. Taigi visuotinas, be lyties skirtumo balsavimas da-

bar Amerikoje yra penkiose valstybėse: Coloradoj, Idahoj, Utah, Wyominge ir Rhode Island.

Rhode Island tai mažiausia valstybė, prie atlantio didmaro tarp Connecticut ir Massachusetts valstybių.

Tuo tarpu vienok Coloradoj ir Idahoj vyrai politikieriai, ypač respublikonai, pradėjo kaskart smarkyn varyt agitaciją, kad moteris neprileisti prie vyriausiųjų rinkimų. Motersgi ten smarkiai sujudo kovot prieš tą pasikėsymą ant jų žmogiškų tiesų.

Lenkų karalius Amerikoje.

Neseniai angliškaime laikraštyje „Tribune“, Grand Rapids, Mich., patilpo po antrašu „Tiesos apie Lenkijos sostą“, straipsnis apie tulk „Jon Sobieski“ iš Los Angeles, Cal., kurs apsigarsino paeinąs stačiai nuo Lenkų karaliaus Jono Sobieski'o.

Lenkų laikraščiai, pasiremami ant istorijos, griežtai užginčijo tą profanaciją, patvirtinę, kad karaliaus Jan Sobieski'o vyriškoji linija išmirusi jau 18-tam šimtmetyje.

Naujos valstybės.

Pereitais metais iš dviejų teritorijų, — Oklahoma ir Indian Terytory, — tapo padaryta viena valstybė; dabar Arizonos ir New Mexico teritorijos nori susidėti į vieną valstybę; paskutiniu laiku Washingtono, Idaho ir Oregon'o valstybių dalys nori atsiskirti nuo savo valstybių ir sutverti naują. Ypatinga, kad tų trijų valstybių dalių gyventojai nori susijungti į vieną politiską kėną pirmučiausiai dėl topografiškų sąlygų; jų naujosios valstybės rubežius darytų iš trijų pusių, kalnai, o iš ketvirtos — Kanada.

Sako, jiems teip susidėjus butų kur-kas parankiau ir geriau valdytis, negu dabar, pri- gulint prie atskirų valstybių.

Senos kasyklos atradimas.

Kerrville, Texas. Garsioji aukso ir sidabro kasykla, anam šimtmetyje atrasta ispanų, dabar išnaujo tapo atrasta kalnuose Frio. Atrado ją kurisnė-kuris W. W. Chambers. Vienoj šachtoj jis rado 80 žmonių kaulus ir prikrautą kasykles juagiais vežimą.

Iš Lietuvos žmonių dirvu Amerikoje apie delegato pinigus.

Kaslink \$62 ir 37 c., surinktų delegatui, nepaskirtų kokiam partijai, tai man teip rodos.

Atskaitoj 7 C. R. Š. K. pagarsinta, jog apturėjo iš A. Olševskio \$62 ir 37 c., ir klausia visuomenės, kam juos paskirt. Tai man išrodo, jog tie pinigai suaukauti socialistų, delegatų socialistų, susivaziavimam socialistų, tai ar išrodytų C. R. Š. K. praktiskai demokratams — republikonams juos paskyrus? Ir kam čia tas balsavimas ir užėmimas bereikalo laikraščiuose vietos? Kokios partijos žmonių aukauta, to kiai tegul bus ir paskirta.

J. P. Raulinaitis.

Philadelphia, Pa. Vasario 8 d. 1-oji kuopa L. S. P. A. parengė dar Amerikoje negirdėtą teatrą „Kada-gi bus pietūs“. Aktoriai buvo tos pačios kuopos sąnariai, pasivadinę Teatro Myletojų Grupa 1-mos kuopos. Mato ma buvo, jog pasistengė gana puikiai kiekvienas aktoris atlikti savo rolę. Nors buvo pėtnyčios vakaras, bet žmonių prisirinko pusėtinai; visi užsilakė ramiai. Po teatro prasi-dėjo balius; per balių žmonės teip-gi smaginosi lakiojančia paėta. Buvo visi užganėdinti.

Dideliai naudingas daiktas butų parengus daugiau tokių pasilinksminimų, ir pasidarba-

vus tautiečių labai. Delto sakau labai, kad žmonės prisi-ziurėdami į teatrų vaidinimus, gali šio-to daugiau pasimokinti ir smagiaus laiką praleisti, o teip-gi išmoks prisi-ziurėti tai, kas tarp žmonių dedasi. Čia pasirodo kaip turtingesnis paniekina vargdievių, pasirodo peštukai, apgavikai, ir gražus apsiėjimai su žmonėmis ir tt. Nors juokas-ne juokas, bet vis-gi pasimokinimas.

Kaip girdėt 1-mos kuopos Grupa nori pasistengti kuo-tankiausiai parengti teatrus ir nesigailėt savo truso. Kaip matom Philadelphiajos lenkai lošia kas subatvakaris teatrus; tai-gi ir mums, lietuviams, nereikėtų atsilikti nuo kitų tautų.

Snuudalis.

Shenandoah, Pa. Vasario 17 d. buvo skaitlingas susirinkimas socialistų ir šiaip jau žmonių apsvarstyti ateinančius miesto rinkimus. Ap-svarsčius politikos reikalus, vienas draugas perskaitė iš „Vienybės“ atsišaukimą šelpti sergantį Lietuvoj raštininką ir kai-kurie draugai kiek išsitemdami sumetė aukų minėtam raštininkui.

(Vardai aukautojų kitoj vietoj. Red.).

Ketchikan, Alaska.

Ketchikan kaimelis guli piet-rytinėj dalyje Alaskos. Gyventojų turi 1500, yra du viešnamiai, 12 viešbučių ir trys maldos namai: vienas katalikų ir du protestonų; yra viena lentų piovykla, kur prastam darbininkui moka po 75 dol. ant mėnesio. Už burdą reik mokėt 1 dol. ant dienos. Atstui 30 mylių ir daugiau yra daugybė aukso, sidabro gintaro ir murmulo kastynių, kur prastam darbininkui moka po \$3.50 už 9 val. darbo, bet iš to turi užmokėti 1 dol. už burdą ant dienos, tai/atlieka \$2.50.

Kaip prie šios dienos kapitalistiško surėdymo tai yra neblogiausia, bet aš nelinkiu savo tautiečiams keliauti į šį kraštą — Alaską, nes nepripratę prie šlapio klimato tuojaus gauna reumatizmą, nes lyja kiekviena diena, per visus metus, gali sakyti, lyja dešimtis mėnesių, o du mėnesiu (liepos ir rugsėjo) buna giedrios dienos. Kad atsirastų geras barzdaskutys, galėtų padaryti puikų gyvenimą, bet tur mokėt atsakančiai savo amatą ir gerai susikalbėti angliškai, nes lietuvių randamės tik du. Už nukirpimą plaukų reik mokėt 50c., už nusukimą 25c. Teipgi ir geras kurpis, mokantis savo amatą atsakančiai, galėtų padaryti gyvenimą geresnį, negu kur kitur, nes ant 1500 gyventojų vos vienas kurpis yra. Tai už prikalimą puspadžių reik mokėt 1 dol. Kurpiui galėčia gauti ir visus įrankius darbo ir mašiną ant išmokesčio, iš karto nereiktų nieko kaip tik skuros. Norintys keliauti, laikreipišiai žemiaus padėtu adresu, o aš suteiksiu atsakymą.

Sausio 5 dieną lenkas A. Marinko nušovė prancuzą; susipykę karčiamoj begerdami už merginą. Už savo ištvirkimą turės eiti ant kartuvių. Pa eina iš Galicijos, turi pačią ir vieną vaiką. Vos keturi metai kaip iš tėvynės, o jau kartuves sutiko.

F. Dulskis,
Ketchikan, Alaska.

Scranton, Pa. Vasario 17 d. per diskusijas, parengtas Lietuvių Laisvamanių kuopos tapo perskaityta iš „Lietuvos“ N8 korespondencija dr. Graičiuno lietuviško seimo reikaluose. Perskaičius ir paaiškinus susirinkusiems vertę tokio seimo, visas susirinkimas pakėlė balsą, kad tokis seimas turėtų but įvykdytas butinai trumpiausiai į 6 mėnesius, o jei butų reikalas, tai ir ant toliau atidėti.

Kad seimo niekas nekontroliuotų, kaip tik visuomenės paskirtas tam tikras komitetas, ir kad visi lygiai turėtų buti prileisti seime, nežiurint jokių pažiūrų ir partijų.

Netokio, broliai, mums seimo reikia, kaip praetais, kuris atsibuvo Philadelphijoje, iš kurio tik nekurie delegai turėjo gerą ekskursiją ir draugystės kaštus padarė, o nieko gero nenuveikė, kaip tik išrinko Revoliucijos Komitetą, kurį buvo galima ir be seimo atlikti, bet visi svarbiausi reikalai likosi užpakalyj.

Nebutų reikalų dr. Graičiuno padavimą perrašyti delto, kad garsinta „Lietuvos“ N8, tik tiek reiktų pridurti, kad jų yra daug daugiau, kuriuos visuomenė be abejonės rimtai perkratys. Ir iš teisybės tokis visuomeniškas seimas butinai reikalingas, ba pasirodo, kur tik mes pažiūrėsime, visur reikia tarpe lietuvių vienybės, kad jau nori ir mažai mislijanči mūsų broliai vienybės, ir nori ko daugiau žinoti, negu tik kasdieninius poterius ir bažnytinius pamokslus.

Tą parodo mums praetis, kada 2 metai atgal buvo parengtos tokios pačios diskusijos, budavo, mūsų brolių visai mažai susirenka ir kozną sykį vis tie patys.

Bet dabartinės diskusijos jau visai kitokios, atėjus laikui pagarsintam, prisirenka pilna salė mūsų brolių ir seserų, ir noringai klausosi pranešimų.

Prieš naujus metus šešios draugystės atsiuntė, savo pasiuntinius į Lelevelio dr-tę užprašydamos, kad visos 7 draugystės parengtų balių naudai lietuviškos kolonijos, kurią rengia S. Liet. Am.

Pasirodo, kad mūsų broliai pradeda mislyti, o mislydamas turi suprasti kas yra gero ir kas blogo. Taigi broliai matome, kad reikia mums vienybės, reikia mums tautiškų seimų, reikia naikinti mūsų nesu-

tikimus, raginti mūsų tamsesnius brolius prie apšvietimo, reikia mums visko, ko mes da neturime, reikia mums užbėgti tiems visiems nesutikimams, pravardžiavimams ir visoms denunciacijoms. Tokis visuomeniškas seimas turėtų, rodos, nors neužbaigti, bet daug naudos atnešti.

A. Karabelninkas.

Bayonne, N. J. IV rajono L. S. P. A. Vasario 12 d. atsibuvo prakalbos, kalbėjo L. S. D. P. atstovas P. Grigaitis. Per dvi valandas kalbėdamas jis nurodinėjo gana plačiai Rusijos ir Lietuvos revoliuciją. Čia prakalbos pirmą kartą atsibuvo, tad žmonės labai nepratę prie klausimo ir nemoka ramiai užsilaikyti, laike prakalbų visokias baikas provijo. Žmonių buvo prisirinkę gana skaitlingai, tik trako jiems tylaus užsilaikymo. Paprašius P. G. kad paaukautų kiek kas išgali ant labo revoliucijos, perėjus draugams per salę, tapo surinkta \$9.00 su centais (pinigai pas komitetą rajono).

Toliau jauna lietuvaitė iš Newarko deklamavo „Nelaukim kuoptis į vienybę“ ir „Yra šalis kur upė teka“. Potam da drg. G. kalbėjo apie vargingą padėjimą darbininkų, nurodė reikalingumą kuoptis ir vienybę, kovoti prieš skriaudikus, priminė socialistišką organizaciją, ką supratę draugai pristoję sutverė L. S. P. A. kuopą, iškart prisirašė 5, bet galima tikėtis, kad su laiku rasis daugiau.

Lenktyniaukime vieni su kitais prie apšvietos, mokslo ir susipratimo! Lai griuva tamsybės pilioriai ir senosios tvarkos paramai.

K. Liutkus.

So. Bethlehem, Pa. Šitas miestelis apgyventas iš didesnes dalies austrijokų ir vokiečių teip vadinamais „Pennsyl-

vania deutsch“, kurie ir turi savo kalbą tokio pat vardo maž-daug panašią į vokišką, lietuvių randasi ne daugiause, gal kokios 8 šeimynos, pavienių bus apie 30 ypatų. Bet nuo tautiškų reikalų jie nepasilikę. Tai liudija ir tas, kad aukauja kiek kas išgalėdamas revoliucijos pašalpai, kaip ir kitioniškiems reikalams arba užmanymams. Vasario 2 d. vestuvėse Marės Ličkuniutės, kur buvo didesnė dalis svetimtaučių, Fr. Masulevičius užmanė sakydamas: butų labai gražu, kad mes šias vestuves atsizymėtumėm paaukaudami po kiek rovoliucijos pašelpai, kovotojams už laisvę, susirinkę tam užmanymui pritarę, lietuviai sumetė aukų \$6.25, lenkai su anglais \$3.35, visos aukos likosi perduotos drg. Rutkui, kuris zadėjo persiųsti „Kovos“ redakcijon. *F. M.*

Lietuviško seimo reikaluose.

„Lietuvos“ N7 dr. Graičiunas pritardamas užmanymui 2-rojo politiško Am. lietuvių seimo paduoda šiuos nurodymus:

1. Idant seimas butų atliktas nuo dienos viešai apgarsintose ne greičiau kaip į 6 mėnesius.

2. Kad seimo rengėjai padalytų iš kalno surašą reikalų ir kad kiekvienam reikalui butų tam tikras sekretorius, kuris tuos reikalus prieš seimą gerai suklasifikuotų (sudarydytų).

3. Kad kiekviena ypata, ne skiriant lyties, gali parašyti tam tikrus referatus ir iš kalno sekretoriui pasiųsti ir toks referatas turi but skaitytas seime.

Reikalai svarbiausi, be nepilnai, turi but komitetų apsvarstyti, o visuomenė gali atimesti ar priimti ar labiau išplatinti.

I Reikalai politikos Lietuvoje.

Ką ir kaip turime šelpti?
a) Partijas, b) Kankinius, c) Mokslėivius, d) Mokytojus, e) Mokyklas ir tt. ir tt.

II Reikalai politikos Amerikoje:

a) Partijos, b) Mokslėiviai, c) Mokytojai, d) Mokyklos parapijinės, e) Mokyklos svietiškos (tautiškos), f) Mokyklos vakarinės, g) Agitatyviški susirinkimai ir tt ir tt.

III Reikalai spaudos; laikraštininkystė Amerikoje.

IV Reikalai ekonomiškai vertelgų ir darbininkų.

V Reikalai kooperatyviškų pramonų Amerikoje ir Lietuvoje.

VI Reikalai lietuviškų parapijų Amerikoje.

Dr. A. L. Graičiūnas.

Autonomija ir federacija.

(Iš socijaldemokrato prakalbos.)

Kad ir įvyks pas mus kitočia valdžia, vis da tebeliks ji turtingųjų (buržuazijos) raukose. Skaitlingiausia pas mus yra maskolių buržuazija ir ji po senovės rupinsis persekioti mažesniąsias tautas, kaip persekioja jas ir viešpataujančioji Vokietijos, Austrijos ir Anglijos buržuazija. Norėdama, kad mažesnės tautos visiškai susilietu su maskoliais, ji rupinsis įbrukti joms savo kalbą, o bijodama, kad tie „pakraščiai“ kur-kas aukščiau nepakiltų už vidurį ir ko gero visiškai nuo jo neatsikratytų, ji rupinasi iš visų pusių suvaržyti jų kilimą: neleidžia ten reikalingų mokyklų kurti ir geležinkelių tiesti, padidina daigi mokesčius; paimtus į kariūmenę (vaiską) vyrus gabena į visiškai svetimą kraštą, kad jie ten ant nieko nebepaisytų ir,

kaip žvėrys, su žmonėmis apsieitų — savo krašte sunku būtų priversti juos prie tokių žvėriškų darbų. Ir sunkiausia našta nuo tokių persekiojimų ant darbininkų puola. Kad to toliau nebegalėtų but, reikia visus kiekvieno krašto gyventojų reikalus pavesti to paties krašto seimui. Antra vertus, kad ir norėtų visos Maskolijos valstybės seimas visų kraštų reikalus aprupinti, jis anaipol negalėtų to padaryti: pažiūrėkim tik, kokį baisų plotą užima Maskolijos valstybė ir kaip baisia skiriasi įvairių jos kraštų reikalai; sulyginkim Kaukazą ir Archangelsko guberniją, Sibirą ir Lietuvą, Latviją ar Lenkiją, o pamatysim, koks didelis tarp jų reikalų skirtumas. Ir ką gali pasakyti visos Maskolijos valstybės seime, koks Kaukazo pasiuntinys apie Lietuvos reikalus arba Lietuvos pasiuntinys apie Kaukazo reikalus, — ką gali jie pasakyti apie tuos reikalus, kad jie jų visiškai nepažysta?! Ne, kitočio išėjimo čia nėra, kaip tik tai pavesti kiekvieno krašto seimui, išrinktam visuotiniu, lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu, pačiam savo krašto reikalais rupinties. Kaip nutars tas vietinis seimas, kalbėdamas apie savo reikalus, taip ir turi buti; tik tie nutarimai negali peržengt pamatinių visos valstybės įstatymų: žodžio, spaudos, tikėjimo, susirinkimų, streikų, visokių sąjungų ir partijų laisvės, žmogaus ypatos ir jo gyvenimo neliečiamybės ir renkamos visuotinu, lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu valdžios, pradedant nuo visos valstybės seimo, o baigiant pavieto ir valsčiaus rėda, jei tai bus bendrojo seimo priimta. Bendrasis seimas tegali tik tai bendraisiais visos valstybės reikalais rupinties. Tie bendrieji reikalai be minėtųjų yra maž-daug toki:

1. Susinešimas su kitomis valstybėmis ir sienos muitais,

2. Valstybės apsigynimas ir karo (vainos) ar santaikos apskelbimas.

3. Pinigų mušimas.

4. Skolinimasi pinigų ir mokesčių įvedimas bendriems valstybės reikalams. Visi tie mokesčiai turi buti visur lygūs.

5. Pačtai ir telegrafai.

Tokiu būdu vietiniams seimams toki reikalai lieka:

1. Žemės ir girių klausimo išrišimas. Kad bendrasis seimas negali pats vienas to klausimo išrišti, jau dabar visi galėjo persitikrint; negali jis vienas jo išrišti, kadangi beveik kiekviename krašte kitaip jis turi but rišamas.

2. Gubernijų, pavietų ir valsčių valdžios ir policijos sutvarkymas; visur turime rupintiesi įvest žmonių renkama valdžią.

3. Žmonių apšvietimo dalykai.

4. Vietinė kariūmenė arba milicija. Lietuvos vyrai turi savo krašte pasilikti.

5. Įstatymai apie darbininkus, — darbo dieną, algą, apsergėjimą senatvės susilaukus ir nelaimėi ar bedarbei ištikus.

7. Keliai, — geležinkeliai, vandens keliai, plentai, vieškeliai.

8. Tam tikrų Lietuvos įstatymų sutaisymas už įvairius prasižengimus.

9. Kiti dalykai, neprigulintieji bendramjam seimui.

Jei vietinis seimas peržengtų minėtuosius pamatinius visos valstybės įstatymus, tuomet turėtų tai perkratyti tam tyčia įkurtas vyriausiasis teismas (sudai).

Tokias maž-daug tiesas turėtų turėti ir Lietuvos seimas. Apsidairę po platų pasaulį, mes jau ir dabar rasime taip sutaisyta valdžią Šveicarijoje, Amerikoje ir kaikuriuose Anglijos kolonijose; ir kaip tik geriausia tuose kraštuose yra valdžia, daugiausia tiesų ir darbininkas turi. Paimkime

tokias Jungtines Amerikos Valstijas. Daugelyj pavienių jos vietų (štatu) jau yra įvestos darbininkams 8 valandų darbo diena, prie rinkimų lygiai su vyrais prileisto ir moters, tuo tarpu bendrasis visų Amerikos Valstijų seimas da toli nuo to. Mes tikimės, kad ir Lietuvos seimo įstatymai kur-kas daugiau duos Lietuvos darbininkams, bežemiams ir mažžemiams, už tai ir turime jo reikalaut; tikimės, kad gerėsnis jis darbininkams įstatymus išleis, kadan-gi Lietuvos gyventojai labiau susipratę už Maskolijos. Tokiu būdu Maskolijos valstybė turi turėti bendriems savo reikalams bendrą seimą, o kiekvienas pavienis kraštas turi turėti savo reikalams atskirą seimą; kitaip sakant, kiekvienam kraštui turi buti duota kuo-plačiausia autonomija. Tokia-gi valstybė, kuri susideda iš atskirų kraštų turinčių panašią autonomiją, vadinasi jungtinė arba sufederuota valstybė; už tai mes ir turim reikalaut sufederuotos demokratų respublikos su kuo-plačiausia autonomija visų įeinančių į ją kraštų; pavyzdžiu mums čia gali but Šveicarija ir Amerika.

\$5.00 Nagrados.

Pajieškau savo vyrą Juozapą Užabalį, Kauno Rėdybos, Vabalnikų parapijos, didelio ugio 18 metų išgyveno Boston, Mass. Dirbo visados kriaučių šapose. Praeitą vasarą gavo sumišimą proto, ir tapo išleistas iš Bostono į Lietuvą Septemberio mėnesį, ant Curnard Line, išvaziavęs per vandenį, pasiliko Anglijoje, atsiskė toliaus vaziuoti, kas jį kur užtėmė ar kvailių namuos teiks duoti žinią ant adreso:

Antanina Užabalienė
138 Lawell, str.

Lawrence, Mass.
U. S. A.

Nauji rasztai.

Melagiu dėdė. Juokinga pasaka. Kaštu ir spauda „Keleivio“. Boston, Mass. 1906 m. Kaina 10 c.

Pasaka gera, bet da būtų geresnė, kad kalba būtų lietuviškesnė. Rašytojas turi gerą vaidentuvę (fantaziją), bet negerai, kad jis su ta vaidentuve tveria kas-zin kokius tarinius, nevertojamus mūsų kalboje, net nežino, kur vartoti „mano“, o kur — „savo“. Šiaip rašyba neblogiausia.

Vaikų Draugas. Sutaisė ir išleido P. Mikolainis. Tilžėje 1907 m. Pusk. 64. Kaina 15 c.

Tai pradedamasis vaikų mokslo rankvedis—elementorius, su daugybe paveikslėlių. Už visus elementorius iki šiol išėjusius geresnis tuo, kad rašytinės raidės yra visai paprastos, be išsiraitymų: vaikas sykiu išmoks skaityt ir rašyt. Abelnai tai amerikinė metoda. Knygelė ta tinka ir pradeda momsioms mokykloms.

Isz visur.

Olendijos pakraščiuose per didelę vėtrą susimušė laivas „Berlin“ ir iš 144 žmonių tame laive važiavusių išsigelbėjo tik vienas kapitonas, o šiaip visi nuskeno. Da daugelis laikėsi ant apskendusio laivo kraštų ir stiebu, bet juos negalėjo išgelbėti dėl viesulos didumo.

Pietines Filipinų salas aplankė vėtra—ciklonas. Per du šimtu žmonių žuvo, o tukstančiai liko be pastogės.

Norvegijoje nusiritę nuo kalnų sniego rietenos padarė daug bledies kaimams ir žmonių žuvo apie 20.

Už maištą studentų rusinų su studentais lenkais Lvovo universitete (Galicijoje) teismas pasodino į kalėjimą apie 100 studentų. Studentai kalėjime

ėmė streikuot — badaut. Tris dienas jiems pabadaus, valdžia pabugo ir išleido beveik visus studentus, paliko tik kursytojus. Tada išleistieji studentai tuo sugrįžo į kalėjimą, apreikšdami, kad busią kalėjime tol, kol visus nepaleis. Valdžia paleido visus.

Anglijos katalikams šią gavenią popiežius leido valgyti kiek tik nori ir tai kasdien su mėsa. Mat Anglijoje platinasi liga vadinama influenza, tai dėlto paliuosavo katalikus nuo pasnyko, kad būtų tvirtesni ir galėtų atsilaikyti prieš ligą.

Matyt, ir popiežius pasnyką pripažino blogu daiktu, kad per jį ligos darosi smarkesnėmis.

Navatnas „streikas“, kaip rašo Varšavos laikraščiai, atsitiko, apie Sosnovčą. Tėvai, kaip ir susitarę, pradėjo neduot dalių ištekančioms dukterims, nors prieš šliubą buvo prižadėję. Daugelis teip prigautų zentų sujudo ir, atkeršdami padarė su visa vyriškąja jaunuomene sutartį, kad nieks per du metus neapsives ir dagi nesizieduos. Žodžiu sakant — apskelbė viešą boikotą mergų, norinčių tekėt.

Maskolijų valdžios nužudytieji.—Sausio 23 lig 29 d. valdžia, prisidengdama karės lauko teismais, nužudė 16 žmonių. Iš jų Mintaujoje nušauti 5 žmonės. Iš viso pasmerkųjų myriop 699 žmonės.

„Žodžio laisvė“:—Peterburgo miesto viršininkas išsiuntinėjo anstoliams paliepimą, pranešti priešrenkamųjų susirinkimų pirmininkams, kad iš jų reikalaujama neleisti svarstyti ir peikti visos ministerijos ir ministerių pirmininko pasiūlymų. Reikalavimas nebus išpildytas anstoliai uždengsiasusisirinkimą.

Pirmasis garlais pradėjo vaikščioti 1807 m. ant upės Hudson.

Pirmą sykį pradėta lėkti balionu 1783 m.

Omnibusai (ką žmonės vadoja) atsirado pirmą syk New Yorke 1830 m.

Pirmutinis geležinkelio garvežys Amerikoje paleistas 1820 m.

Spilkos pradėta Amerikoje dirbti apie 1812 m.

Pirmoji Jungtinių Valstybių vėliava iškelta sausio 1 d. 1776 m. pas Cambridge.

Praeitų metų spalio dienose, kuomet Peterburgo gen.-gubernatorium buvo Trepovas, jam pareikalavus, valdžia paskyrė kareiviams ir aficeriams už tarnavimą laike ypatingos sargybos 115 tukstančių rub. Tuomet gi buvo pranešta, kad pinigų pritruko ir karės ministeris prašė paskirti dar 45 tukstančius. Dabar gi vyriausis štabas, suskaitęs visus paskirtus pinigus, pamatė, kad išviso aficeriams ir kareiviams išduota tik 43,876 r. taigi likusieji dingo biurokratų rankose.

Bedarbių įgaliotieji pavedė Maskvos miesto tarybai pranešimą, kuriame prašo padėti tukstančiams bedarbių, mirstančių iš bado. Nutraukus visuomenės darbus, miesto valdyba išmetė ant gatvės tukstančius darbininkų ir jų šeimynų. Kitų gi pažadėtieji visuomenės darbai vis dar neįsteigiami ir bedarbiai kenčia nemažesnį badą už javų neuderėjusių gubernijų gyvenotojus, kuriems, nors menkai, bet visgi šiek-tiek suteikiama pagelbos.

Tatjana Leontjeva, rusė, kuri pernai rudenop užmušė Šveicarijoje Muellerį vieton buvusio Maskolijos vidaus dalykų ministerio Durnovo, buvo patraukta į teismą, bet byla tapo atidėta lig kovo 17 d. s. s.

Iki šiol valdžios supaikintieji žmonės, kurie užpuldinėjo ant žydų ir visų laisvės šalininkų, vadinosi juodašimčiai, o dabar Odesoje pasivadinę „Baltąja gvardija“, dirba raudonus (kruvinus) darbus.

Aukos.**Sergančiam raštininkui.**

Shenandoah, Pa. M. Vakri-na, K. Norkevičia, K. Brundza, Žemaitis, Balčiūnas, Jan-kauckas po 1 dol.; K. Bubnys, Zemitravičia, Bridičkas, A. B., Kiveris po 25 c.; V. R., I. A. po 15 c.

Išviso \$7,55

Kaštai siuntimo 8

Viso \$7,47

Atsiliepinimas į Lietuvius po Maskolium!

Nuo išleidimo naujos trečios laidos knygos „Vadovas į sveikatą“; atsišaukė net keli šimtai, reikalaudami tos knygos iš Lietuvos. Kadangi tenai žmonės iš suvalgimo, net nė už prisiuntimo pačtos kaštų neprisiuntė išskyrus keletą, bet ta knygą kožnam atsišaukusiam dovanai tapo pasiūsta ir visiems apmokėjome kaštus. Nors ir keli šimtai jų likosi išsiūsta, bet kad mes nė nuo vieno dar neapturejome žinios, ar jie yra priėmę po tą knygą, tad kad joje caras Mikė II pėstatytas kuom jis yra,—gal to „pateptinio“ cenzura nė jokios knygos neperdavė adresantams. Už tai, kad ne tik knygų, bet ir kaštų prisiuntinėjimo neždudyt dovanai, tai ir atsiliepiam į Maskolijos globoje (naguose) esančius lietuvius,—kuris tik steliavosi nuo mūsų knygą, teiktųsi parašyt mums ant zemiaus padėto adreso, gavo ar ne „Vadovas į Sveikatą“ laišką siųst ant mūsų apmonejimo. Adresuot:

Dr. E. C. Collins, Medical Institute, 140 W. 34-th str., New York City, U. S. of A.

Skaitymas Jona iszmokino gyventi.

Parašė J. Supaila.

(Tąsa.)

Jonas nieko neatsakė, tik nuėjo į kluoną pažiūrėt ar brička prirengta. Radęs bričką prirengtą, išstumė ją laukan, atidaręs kluono duris.

Mergos pašaukė pusryčių. Atėjo senis šeimininkas ir bernukas, o Jono nebuvo tuo kart prie pusryčių. Pusryčius valgydami pradėjo šnekučiuotis apie šį, apie tą. Tarnaitė užsiminė:

— Ar tai jūs šiandien net dviem vežimais važiuosit į atpuską?

— Kaip tai dviem? Ar tau teip nurodo šiandien? — nusistebėjo senis.

— Ji gi tai vežimas prirengtas ir bričką jau Jonas arklius kinko, — tarė juokdamosi Agota. Tuokart visi į vjens kitą pasžiūrėjo ir senis šeimininkas padėjęs šaukštą išėjo skubiai pro duris, o likusieji valgė nieko nesakydami viens kitam; tik senoji gospadinė pradėjo kalbėt:

— Kas tam mūsų Jonui pasidarė?... Pirmiau, pakolei da namai nebuvo jam rašyti, tai koki geras buvo vaikas, tik dabar tai jau pradėjo tinginiau, ir mūsų neužkėst ir nežinia kas bus su juo, kaip apsiaves.

Viena iš merginų atsišiepė:

— Mama! Jonas šiandien nenori, kad judu su tete važiuot žadat į Vilkaviškį. Ale mes susitarėm nė vienas ne sėsti į bričką, jeigu jis jus nepriimtų važiuot.

Gospadinei tuo šaukštas išpuolė iš rankos ir pradėjo ašaros risti per veidą, ir jos drebantys balsas skambėjo stuboje šiais žodžiais:

— Tai sulaukėm... Užsiuginom sunelį, nuo kurio tikėjomės didesnės paramos ir užvejios, ne kaip nuo mergai-

čių, o tai — šiandien jau nenor su mumis į vieną vežimą sėstie...

Tuo kart pradėjo šunias pririšti garsiai loti, pasigirdo balsas gaidžio, kuris ant mėšlyno rinko sliokus. Bėga vienas prie vieno lango, kitas prie kito ir ką mato? Kieme ant žemės voliojasi Jonas su tėvu... Išbėgo visi iš grinčios ir skubinosi seną tėvą išgelbėt iš sunaus rankų; pribėgę prie juodviejų, pradėjo traukti senuką iš po sunaus, kuris grumdė aną užsigulęs, kiek galėdams.

Matydami, kad negali teip lengvai atimti, pradėjo mušti Joną, kas ką sugriebdams. Bernukas, įsismaginęs pasigriebė grėbliu kotą ir pradėjo lygint Jonui nugarą.

Jonas pajutęs, kad jau jam nekaip čia gali išeit, pradėjo prašytis ir rėkt. Bet tas nieko negelbėjo: bernukas vis liejo per pečius Jonui su grėbliu kotu, Jono sesers, patėmyję Joną jau mažai išrėkiantį, pradėjo draust vaikina, kad daugiau nemuštų. Ale kas tau!

Merginos pabijojo, kad visai neužmuštų Joną, atsinešė po viedrą vandens ir pradėjo lieti vaikina. Pabijojęs bernukas vandens, numetė į šalį grėbliu kotą ir pats atsitraukė.

Merginos atnešė po kitą viedrą vandens, numazgojo Jonui zaizdas, aprišo, nuvedė jį į seklyčią ir paguldė.

Tą dieną jie visi atliko nuo Vilkaviškio Razancavos atpusko.

Senis ukininkas, ištrukęs iš Jono rankų, atėjęs į grinčią pradėjo pasakot:

— Tai, motin, šiandien turime paguodoną nuo sunaus... Pavydi mums ir į bažnyčią nuvažiuoti, nors kartą per metą. Visą vasarą išsėdėjime namie, o ir šiandien turėjom likti namieje. Ir per tai, kad aš norėjau priversti kinkyt arklius į vežimą, o ne į bričką, tai jis mane stumė nuo arklių ir parsimetęs pradėjo kumščiuoti

mane seną... Ziurėk, motin, visas veidas mano mėlynas. O už ką tai turėjau gauti? Ar už tai, kad skurdau ir kroviau per visą gyvenimą nei skruzdėlė į vieną vietelę nešdama per dienas... už tai gal, kad pavėdžiau jam viską, o sau nepasilikau nieko... kad riktavau ukę ir dirbau per dienas, kada jis lėbavo... Dabar, motin, ziurėk ko sulaukėm prieš savo pabaigą gyvenimo... Ir numirti mums bus neramu mūsų rankoms sukuoptuos nameliuos...

Pasižiūrėjo į vienas kitą senukai ir pradėjo juodviem ašaros risti per raukšlėtus veidus.

Atėjo ir merginos į grinčią. Visi buvo nusiminę. Tik bernukas švilpavo vaikščiodamas po kiemą, susikišęs rankas į kelinių kišenių, rodos nė nebuvo matęs tos tragedijos. Senukai ir merginos ziūrėjo į jį su nekantrumu, mislidami, kad tyčiojasi išmušęs Jonui nugarą, ar iš jų to atsitikimo. Barnių tą dieną daugiau nebuvo.

Sulaukus panedėlio vėla ėjo kiekviens prie savo darbo. Senukas nors ir mėlyną žandą turėdamas, bet taisė viską po senovei, pats dirbdamas.

Jonas sirgo sunkiai daugiau kaip mėnesį laiko. Pradėjo but jau šalta ir ant lauko darbų jau nebuvo. Pradėjo darbą namie. Rugiams iškolti paėmė kulikus, kaip ir kitais metais darydavo. Vasarinius patįs kulė su mašina. Pabaigė kulimą da prieš kalėdas, ir bernukas gavo pasilsėt apie porą savaitių iki Kalėdų.

Atėjo kalėdos. Bernukas jau apsiliikt nenorėjo ant ilgiau, nes jau išstarnavo ir teip ketverių metus, o antra bijojosi Jono, kad pasveikęs jam neatlygintų už jo sumušimą.

Piemenukus tėvai nepaliko, nes didelį vargą kentė per vasarą nuo Jono, kuris juos tankiai plakdavo visai nekaltus. Merginos su gospadine apsi-

draudė Agotą ir ant kitų metų.

Šeimyną kaip pirmiau teip ir dabar nebuvo sunku gauti senukui: į savaitę jau turėjo abudu priemenuku ir bernuką. Į kelias savaites ir Jonas pasitaisė; jau pradėjo eit ir gyvulius padėt pašerti ir prie kitų darbų pradėjo vakščiūt ir prižiurinėti visus.

Praėjus savaitei, atsisakė bernukas ir vienas piemenukas; praėjus kitai — atsisakė ir kitas piemenukas.

Jonas ir netekęs naujos šeimynos, mažai ką paisė, mįslydamas, kad tėvas vėla sujieškos naują, kaip ir kitais metais. Bet dabar Jonui gaspadoraujant, senukas atsisakė nuo to amato. Teip praslinko apie tris savaites, o šeimynos nėra. Reikia Jonui gyvuliai šerti ir pagirdyt, — jis labai tingėdavo, o senukui, zinoma, šalta, tai ne kartą prisiejo merginoms eit pašert gyvulius, o daugiausia Agotai, tarnaitėi, kuri teipgi pradėjo nerimaut ir skūstis:

— Kad jeigu reikės visados man šerti gyvuliai, tai aš ir atsisakysiu nuo šitos tarnystos.

Ant Jono visi pradėjo rėkti ir varyt jieškot naujos šeimynos. Pradėjo jis šeimynauti, bet jam nesisekė. Apie tris savaites važinėjo, vos gavo tik piemenukus, o berną da negavo.

Vieną dieną buvo atdrėkys ir mažas šaltis. Jonas išsivadino ir tėvą padėt jam sujieškot bernuką. Lyg tyčia tą dieną ir gavo diktą berną, o alga jam nedidelė, tik 85 rubliai. Po pietų parsivežė bernuką. Visos merginos nusidžiugo, kad reikės joms daugiau šert gyvulių tokiam šaltyj, kuris jau buvo įvarginęs per keletą savaitių. Parvažiavę arklius nukinkė, pašėrė ir suėjo visi į grinčią. Sujieškojo drapanas bernukui ir pradėjo pasakot jam, kaip privalo jis apsieiti pas juos ir kaip, ką, kur reikės dirbti.

Lietuviu tauta

senoveje ir szilandien.

Parašė J. Šliupas M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tąsa.)

nuomones dar nematome suskaitymo balsų; bet tiesiok, jeigu mažuma rodės esanti neįtari, ant jos neatkreipė atydos; o jeigu buvo pažymi, tai abi pusi savo nuomones perstatinėjo karaliui ant nusprendimo, kurs nevisados prisilaiko daugumos. Nors senatas dar stengiasi užlaikyti savo seną autoritetą ir savinasi umanymą jeib kokiame darbe, tačiau trobėsų paslų arba šlėktijos demokratija jau šitame seime išlenda su aiškėmis užmačiomis viršininkauti viešpatystėje.

Zyg. Augustas atėmė savistovumą nuo Lietuvos ir ją sujungė su Lenkija, kuri neturėjo dar nė pamatinių įstatymų dėl buties respublikos. Gal but jis ketino, kaip Norbutas rašo, trukumus atpildyti,—nes įgalejo įvesdinti tvarką seimavoje, kurios Lenkai neturėjo, beje nutarimus daryti didumu balsų,—o juk šalies klotis prigulėjo vienatinai nuo nutarimų seimuose; galėjo išleisti dynastišką įstatymą kaslink rinkimo karalių, ir pasiulyti tula šeimyną kaipo tinkančią dėl šalies valdymo, sako — jis ketinęs savo įpėdiniu paskirti seserėną Zygmantą, sunų Švedijos karaliaus Jono ir savos sesers Katarinos. Jis tikėjosi dar ilgiaus pagyvėsenės ir neduosės magnatams lobti ir tukti iš tautišku lobiu, ypačiai per teip vad. ekzekuciją¹⁾. Bet sveikata ėjo menkyn. Karalius, ne kareivis, jieskojo nuolatos tykos, atsidavęs melancholiškoms svajonėms, o dvariokai, norėdami jį paliuosuoti pramaninėjo pokylius, gėrynes, liėnyų balius; jis skundėsi podagra ir chiragra; vengė nepriimnos draugystės su pačia, o linksmumą rado priglaudėje favoritkų, tarp kurių pirmą vietą užėmė tula varšavaite Giziutė. Priedvariniai numylėtiniai pirkliavo karaliaus malonėmis. Labiausiai prie dvaro tuomlaik vyravo du broliu Mniškai Jurgis ir Mikalojus, ir tulas zydas Edidzi.

Po Liublino unijos dar tapo du seimu sukviečiamu. Varšavos seime, 1570 m., ypačiai ant savės atkreipė atydą žinomas Sandomieriaus sutikimas liuteronų, kalvyniškių ir moraviškųjų brolių Lenkijos, kurį karalius atsisisakė pripažinti. Ir todėl neįvyko reformos, laukiamos nuo seimo; tiktai Gedanai tapo išduotos *constitutiones*. Prisiėjo tad Zyg. Augustui paskubėti sušaukti naują seimą. Jį paskyrė Varšavoje ant 6 d. sausio 1572 m. Bet tuli Lenkų ir Lietuvos ponai prašė atidėti seimą, kada gi marai nebuvo dar šalyje pasiļiove, o juk prisieisė keliauti „užkrėstais“ keliais. Tai gi karalius atidėjo iki 2 d. vasario. Bet marams nesiliaujant, seimas tapo atidėtas iki 2 d. kovo, ir Varšavoje jis pradzioje kovo įvyko. Dėlei marų ir priešėiminiai seimeliai netapo laikyti papprastu budu: vieni atsilaikė laukuose, kiti ne vieto seimeliavimo, bet atvangesnėse nuo marų. Prieg tam Zyg. Augusto gromatos ir instrukcijos, siųstos į pavietų seimelius, pasirodė esančios užpečvietytos karaliaus „signetu“, o

1) Ekzekucija kišasi karališkų lobiu Lenkijoje, išduotų ar ant arendos ar iki gyvam, prieš tuos, kurie dvarus valdė išgesus ikgyviams ar nemokėjo duonio už arendavojimą jau nuo 1504 m.....

ne paprasta pečvietė did. kunigaikštystė Lietuvos. Slėkta už tokią atmainą tužo ir neketino seimeliauti, iki nepasirašys Lietuvos kancleris ar pakancleris. Karalius įsakė tą dalyką paslams paduoti ant apsvartymo seimui.

Varšavos seime 1572 m. karalius išleido ukazą apie liet. monetą: tapo paskirta prekė liet. pinigų, mainant juos ant lenkiškų. Du liet. grašiu turėjo buti imami už 2½ lenk. grašių, ar toji prekė turėjo buti įešta į seimo konstituciją, jeigu seimas butų iki galui įvykęs. Tykocine muštieje grašiai ant lenkiškos paveizdos turėjo vaikščioti Lenkijoje po preke lenkiškųjų grašių. Kas neimtų liet. grašių pagal karaliaus paskirtą prekę, tam tapo bauda skirta.

Seimą pertraukė žinia apie mirtį karaliaus sesers Katarinos, Švedų karalienės. Tačiau galop kovo karalius atnaujino reikalus unijos: remdamasi ant prižadų lenkiškųjų luomų, jis perstatė reikalingumą prijungti Mozuriją prie Lietuvos, turbut dėl sulyginimo galybės abiejų tautų; juk Lietuva, netekusi Kyjevos, Volynijos ir Pagirių, turėjo ir tiesą ant to; tuomet respublika butų susidėjusi iš dviejų lygių pusių. Matomai pats Zygmantas Augustas jautė neteislingumą, kurį iškirto Lietuvai per Liublino uniją, atplėšdamas nuo jos žinomas žemes.

Lenkai pakėlė klegėsį! matomai jie norėjo viešpatauti, o ne lygiais buti su Lietuviais! Magnatai gundė Mozurijos slėktą, idant nepasiduotų pavaldiniais Lietuvos. Po tam Lenkai, idant sutramdyti karaliaus planus, pakėlė riksmą: pavietrė! pavietrė! ir lyg akis išdegę išpleškėjo iš Varšavos. Karalius krintosi, pamatęs suktumą Lenkų, kurie, išgavę žemes dėl Lenkijos su skriauda Lietuvių, tramdė jo planus aplaiminimui abiejų tautų. Nesveikas budamas, dar labiaus įsirgo. Įdavęs savo testamentą seserei Onai (parašytą 1571 m. per Vilniaus vaitą Aug. Rotundą) liepė savę vežti į Tykociną; bet kad čion pavietrė ėmė platintiesi, jis išvažiavo į Knišino kaimą (netolymais Baltstogės), kur mėgdavo buvoti pastarais metais. Čion jis buvo apsiauptas mylimų moterėlių, ir sirgdamas davėsi net gydyti tulai raganai. Galiaus giltinė karalių papjovė 7 d. liepos 1572 m., 52 metų amžiaus susilaukus.—Mirdamas paliko Lietuvą... dievui ir jos pačios lemmiui.....

Su Zyg. Augustu išgeso dynastija Jagėliunų, kuriai nedidelė palygintinai Lenkų tauta kalta yra dėkingumą už jos išaugstinimą ir nebutą išlauk žibėsį. Bet toji pati dynastija, pakelusi respubliką tuomlaikiniu išlauk žibėsium, paliko po savim gilias, mirtinas žaisdas organizme suvienytosios viešpatystės, pavidale sukirmvarpotos karališkos valdzios, išlepintos šlėktijos, kovos visokių tikėjimų ir dračiai įsivyravusio Žydų gaivalo.

Su mirtimi Zyg. Augusto ir su nupuolimu Lietuvos pertruksta teip gi siulas mūsų piešinio, beje pasibaigia antras tomas.

(Toliau bus)

Turi but isztikimas unijai

Jei nori, kad unija iškariautų tau išlygas, kokių trokšti.

Iš viso šios šalies dalių, kad esti metiniai darbo organizacijų mitingai, ateina raportai apie puikias pasekmes, kur darbininkai ištikimai laikosi prie unijos, prie kurios jie priguli, ir kur jie klauso savo viršininkų ir neatsimeta nuo unijos. Iš to turėtų imti pamo kinimą tie mainieriai, ir tokių yra daugelis, kurie dėlto, jog dirba po 2-3 metų kontraktu, kurį jų unijos galybė jiems išgavo nuo operatorių, tiki, jog jie gali nepaisyti apie uniją, apleisti ją ir susičėdyti kelis dolerius, kuriuos jie būtų turėję įmokėti į uniją.

Niekados šios šalies anglia kasyklų darbininkai neturėjo pagabos: valandos apsvartytį, ką unija yra padarius, nes dabar yra ramu visuose mainų distriktuose ir daugelis dirba po kontraktu ant 2-3 metų, biznišku kontraktu su operatoriais, po tokiu kontraktu, kokio jie vieni niekad nebutų galėję įgyt be unijos pagalbos, ir kuris geriau juos sutaikė su operatoriais, negu jie pirmiau buvo.

Mūsų viengendžiai, kurie dirba kietosios anglies kasyklose, turi suprasti iš metinio raporto J. Mitchell'io dabartiniam metiniam susirinkime Indianopolyje, kad daugelis mainierių tame distrikte neišpildo unijos reikalavimų. Kiekvienam distrikte skaitlius sąnarių gale metų susimažino, vietoj ką turėjo pasidauginti.

Labai pertikrinantis apie unijos galybę atsitikimas buvo Harisburge, kur 18 tikrų mainų darbininkų priėmė prisiegtį kaipo legislatoriai, sąnariai ir rėdės, išleidžiančios šiai valdijai tiesas.

Kada jie pastoję kandidatais, mainieriai priėmė juos ir jie

tapo išrinkti. Dabar jie budami legislacijoje, galės prigelti bėti mainierius, pastatędami išleisti tiesas mainieriams naudingas.

Suvienujų Amerikos mainierių urėdninkai, kurie per pastutines keles savaites laikė mass-mitingsus po kietasias anglis, stengdamiesi mainierius pertikrinti apie reikalą jų prigulėjimo prie unijos, turėjo gerą pasisekimą; viename tik-tai distrikte laike dviejų savaičių jiems pasisekė prirašyti prie unijos 5,000 mainierių. Didelė dalis to skaitliaus yra mūsų žmonės, o nors mums linksmas, kad jie dabar yra un-sąnariais, tačiau reikia gailėtis, kad emė tiek laiko ir buvo reikalinga organizatoriams susaukti juos į kruvą ir aiškinti apie reikalingumą prigulėjimo prie unijos.

Imigracijos komisorių raportai rodo, kad vis daugiau ir daugiau mūsų vieugencių ateina į šią šalį kožnus metus ir panašūs raportai yra iš mainų distriktų, kad vis daugiau mūsų vienučių gauna darbą mainose su kiekvienais metais. Tie vyrai ateina į šią šalį įieškodami geresnių uždarbių, ne kaip jie turėdavo savo gimtiniam krašte ir pasigaminti vagadlyvėsnius namus, ne kaip jie turėjo ten, iš kur atėjo ir tuo pačiu tarpu pasirupinti apie ateitę savo ir vaikų, daug geresnę ir šviesesnę, ne kaip jie turėtų, jei jie pastliktų ten kur jie gimė.

Kietųjų anglių kasyklų darbininkai dabar turi progą prisirašyti prie unijos, kokios da-piekad neturėjo. Proga palausyt patarimo viršininkų. Viršininkai tuluose distriktuose šankia viešus susirinkimus ir aiškina žmonėms, kaip reikalinga turēt stiprią uniją, paplating ją teip, kad iš mokesčių susidėtų streika fondas ir visokiam atsitikimui, kad savininkai turėtų ją pripažinti ir taikintis su darbininkais.

Pajieszkojimai.

Reikalingas geras kriaučius mokantis kelinias ir bruslotus dirbti, o kad ir kotus, prie kostomiersko darbo, lai atsišaukia ant adreso:

J. K. Makauckas
130 Main str.
Luzerne, Pa.

Reikalauju kriaučiaus

siuvimui kelinių ir buslotų, po šiuo adresu: JUR. SIMOKAITIS,
217 E Main st. Plymouth, Pa.

In 7 dienas per marias

Parduodu Latvako rtes, slunciu plaugis ir da-viernastes į visas duls svieto.

Parduodu Lalkrodėlius, lenclugėlius, Ziedus, mašinėlias gromatoms drukuot \$4 iki \$100.

G. J. JESZMANT,
171 N. Main st. PITTSTON, PA.

Per daug valgio.

Prof. Chittenden darė visą eilę išmėginimų apie tai, kiek paprastai reikalinga valgio sveikam žmogui ir betyrinėdamas atrado, kad mes paprastai valgome tris kartus daugiau negu iš tiesų reikalinga; šitam perdaugiu ir priskaito prof. didesnę dalį visų ligų. Kada valgome per daug, kunas neteri iš to jokio gerumo, bet gromuliojimo organai turi perdang atlikti darbo ir už ai ar greičiau ar vėliau turi susirgti nuo perdidelio darbo. Piamutinis symptomnas to apsiereikimo yra netekimas apetito ir visiškas nnavargimas. Greitai pagelba reikalinga, kad apsaugoti visą kuną ir visą sistemą nuo galutinio susirgimo ir kad sistemą vėl subudavoti, idant ji galėtų atstovėti gyvenimo sunkumams. Trinerio Amerikoniškasis Elikysyrą Karčiojo Vyno yra geriause gyduolė visuose šitokiuose atsitikimuose, nes jis visada reguliuoja gromuliojimo sistemą, priduoja naują pajiegtą raumenims ir žarnoms, padaugina daugį skilvio syvų, sutvirtina nervus ir priduoja smagumą visai sistemai. Kur reikalingas apetitas ir tvirtumas, vartok šitą vaistą.

Gaunamas visose aptiekose, arba pas patį fabrikantą - Juozapą Trinerį 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill

Ant randos ar pardavimo:

Farma 30 akrių žemės su gerais namais, geras vanduo ir kalnas brangių piesų, netoli nuo marketo. Dėl tolimesnių žinių kreipkitės pas

R. L. Cannon,
10. N. Franklin st.
Wilkes-Barre, Pa.

Krutančių paveikslu mašina.

Parodo scena didžiosios karės maskolium su Japonais. Si scena koleruota ir parodo bombardavimą Port Arthur, Japonai išsikele Pingyang, ir daugelis kitu. Didamas priešakio mašinos 8 per 12 coliu ir gera praktiška mašina parodymui krutančių paveikslų su preke 50c.

John Page, Box 1192
Salt Lake City, Utah.

Ant pardavimo.

Farmą parduoda su gera žeme, nauja stuba ir kluonas su tvartu.

Ant pardavimo namai geroj vietoj ant gyvenimo, dėl dviejų šeimynų ir vienos.

Ant pardavimo lotai Hiledale, naujos mainos ir geri darbai. Dasižinokit „Vien. Liet.“ Redakcijoj.

PIRMUTINIS LIETUVISZKAS SKLODAS.

VISOKIŲ GERYMŲ.

Vinkelstein & Horvitch,

Wholesalers.

Importavotas puikniausias Vynas, visoki Likierai, telposgi Alus bonkutėse ir Porteris. Szeimyniszkus reikalavimus specializavai atliekamo. Pareikalaut galima per laizską arba Telephone, o kogreclziarsa bus atliekama.

110 West Market Street,
PROVIDENCE SQUARE,
SCRANTON, PA.

Lietuvos Ukininkas'.

LAIKRASZTIS

Lietuvos Demokratų Partijos, skiriamas Lietuvos darbo žmonėms. Išaina viena kartą per sanvaitę iš Vilniaus, Lietuvos.

Jame telpa teisingos zinios iš visos Lietuvos ir kitų kraštų svieto.

Lietuvoj metų prekė....\$1.80;

Amerikoje.....\$2.50.

Kam yra miela prigimta šalis tėvynė Lietuva, tai užsirašykite minėtąjį laikraštį, iš kurio žinosite kas ten dedasi dabartiniame revoliucijos laike, ir geri pamokinimai ukės reikaluose.

Vienas no. dėl pamatymo 5 centai
M. J. DAMIJONAITIS,
3120 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Puikniausias dirbejas laikrėdzių Isidor Glou.

Parduoda laikrodzius sieninius ir kieszėninius vyriszkus ir moteriszkus, ziedus, bransoletas, spilkas ir visokius aukėninius daigtus, telpgi uzai ma jytalsymu. Viskas uz pigiausia preke.

102 Main st. Plymouth, Pa.